INTERKULTURNÍ DIMENZE PREGRADUÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ UČITELŮ

Daniela Vrabcová, Martin Menšík

Klíčová slova: interkulturní vzdělávání a sensitivita, pregraduální vzdělávání, scale ISS, dotazník, analýza

Příspěvek se zabývá interkulturní dimenzí pregraduálního vzdělávání učitelů. Aplikovány jsou dvě klíčové perspektivy: interkulturní témata reflektovaná v základních zdrojích obecné didaktiky, interkulturní senzitivita potenciálních budoucích učitelů. Příspěvek poskytuje vhled do interkulturní senzitivity: hlavní metodologické aspekty a subjektivní způsoby vnímání konceptu ´jiné kultury´. Příspěvek také nahlíží na základní zdroje obecné didaktiky z perspektivy interkulturních témat v textu.

Interkulturní dimenze pregraduálního vzdělávání učitelů představuje jeden z klíčových aspektů profesního rozvoje učitelů. Interkulturní kompetence a senzitivita učitelů potřebuje být rozvíjena nejen v návaznosti na české kurikulární dokumenty, zejména Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP) s interkulturní/multikulturní výchovou formulovanou jako průřezové téma základního vzdělávání. Potřeba větší pozornosti věnované interkulturní senzitivitě a kompetenci učitelů vyplývá také z turbulentní a komplexní sociální změny, která v současnosti probíhá ve světě globálně i v četných, i když nikoliv zcela oddělených regionech ve světě.

Hlavní užité výzkumné techniky jsou: dotazník, škála ISS (Intercultural Sensitivity Scale), analýza základní doporučené literatury pro studenty v pregraduálním vzdělávání učitelů, subjektivní pohled respondentů na koncept ´jiné kultury´, analýza základní literatury v oblasti obecné didaktiky. Příspěvek je vhledem do interkulturní senzitivity a do základní literatury užívané v kurzech obecné didaktiky z hlediska interkulturního vzdělávání; využity jsou dva výzkumné vzorky studentů ve vzdělávání učitelů.

Interkulturní senzitivita učitelů je klíčovým předpokladem pro jejich interkulturní kompetenci nezbytnou k výuce v diverzifikovaném, globalizovaném světě dnešní doby. Interkulturní kompetence vyžaduje systematické rozvíjení podobně jako jiné profesní kompetence učitelů. Přístup postavený na principu ´my-oni´ vyžaduje aktivní reflexi a rozpracování zejména v profesní skupině učitelů směrem k transkulturnímu přístupu. Inovace jsou třeba v oblasti základních zdrojů

užívaných v obecné didaktice i v kompetenčně orientovaném procesu profesního vzdělávání.

Bibliografie

Akıncı, A., Kule, H. (2014) Multiculturalism in Turkey. Available at www: http://iassr.org/journal. *European Journal of Research on Education*, 2(Special Issue 6), 203-211.

Aydoğan, H., Akbarov, A. (2014). Attitudes and Intercultural Sensitivity Towards English Language Teaching. *The International Journal of Social Sciences*, 20(1), 50-61.

Chen, G. M., Starosta, W. J. (2000). *The Development and Validation of the Intercultural Sensitivity Scale.* Washington: NCAS.

Nieto, S. (2000). *Affirming Diversity: The sociopolitical context of multicultural education*. New York: Longman.

Světlík, J. (2004). Vliv kulturních dimenzí na řízení školy. *Pedagogická orientace.* 4, 31-45.

Zerzová, J. (2012) Interkulturní komunikační kompetence a její rozvíjení v hodinách anglického jazyka na 2. stupni ZŠ. Brno: Masarykova univerzita.